

FOTO & VODA

- 1 ▶ práce se světlem
- 2 ▶ voda v pohybu
- 3 ▶ vodopády

Foto

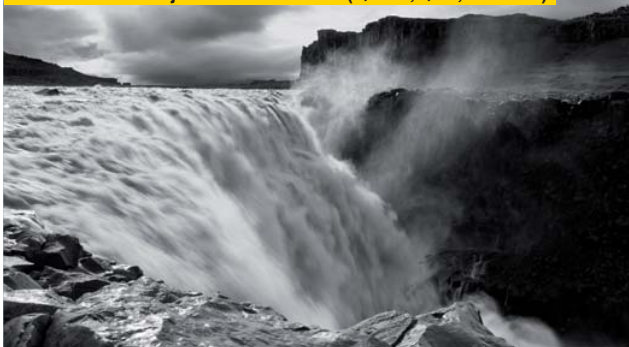

Mírně pokročilý

Jako fotografovi se mi v září loňského roku poštěstilo strávit dva týdny fotografováním na Islandu a nutno konstatovat, že tato ostrovní země je zaslíbená focení vody. Našince bezpochyby uchvátí tamní vodopády, v tomto ohledu přece jen Česká republika značně „pokulhává“. Ale Island nejsou jen vodopády; najdeme tam jezera, řeky a moře – které jej celý obklopuje. Na světě není moc příhodnějších míst k fotografování vody v různých podobách. Ale nezapomínejte, rady z tohoto článku můžete aplikovat kdekoliv, nemusíte hned nutně jet na Island. Nemůžeme ale vyloučit, že vás po přečtení tohoto článku nezačne lákat tento kout světa navštívit.

To, co dělá focení vody zajímavé a dokáže zcela změnit atmosféru i charakter fotografie, je **rychlost závěrky** neboli expoziční čas. Krátký čas v řádech setin vteřiny vodu dokonale zmrazí, zatímco dlouhý expoziční čas (i několik sekund) vodu rozmazá. Jelikož lidské oko není schopné vnímat v takových časových dimenzích, fotky s dlouhým časem jsou pro lidi daleko zajímavější a získávají více pozornosti díky své nevěšednosti. Ale nenechte se těmito fotkami unést a zkoušejte fotit i na kratší časy. Uvidíte, že někdy kratší expoziční čas dodá fotografii na dramatickosti, zatímco dlouze exponované snímky mívají uklidňující až melancholický efekt, a ne vždy je to přesně cíl, kterého se snažíte dosáhnout.

Detifoss je největší evropský vodopád a úplné rozmazání vody by snímku ubralo na jeho dramatickosti (1/15 s, f/13, ISO 100)

Fotografujeme vodu

V předminulém čísle jsme vám poradili, jak fotit na sněhové pokrývce. Co se ale stane se sněhem, když se teplota vyšplhá nad nulu? No přece roztaje a přemění se ve vodu. A jak fotit vodu v různých podobách, se dozvíte v tomto pokračování našeho fotografického seriálu

Popředí u fotografií je často opomíjené, přitom výsledek vypadá daleko zajímavěji; vodopád Goðafoss (expoziční čas 30 s, f/11, ISO 100)

Pomocníci z fotobatohu

Při fotografování dlouhých expozičních časů najdete několik pomocníků, na které dříve nebo později nedáte dopustit. Tím hlavním se stane pevný stativ. Protože některé fotografie budete pořizovat třeba s desetivteřinovou expoziční, je nemyslitelné fotit z ruky. Při focení ze stativu nezapomeňte vypnout stabilizaci – i když se to může zdát nelogické, stabilizace v tomto případě způsobuje neostrost.

Dalším pomocníkem je drátová spoušť. Oproti stativu představuje investici

v řádech stokerun, která vám při focení s použitím delších expozičních časů velice zjednoduší práci. Umožní vám pořizovat snímky v tzv. režimu **bulb**, tedy exponovat nad rámec nejdelšího expozičního času, který lze na fotoaparátu zvolit. Režim bulb funguje tak, že expozice (tedy „vytváření“ snímku) probíhá, dokud držíte spoušť.

Když je světla moc

Pokud máte při focení nedostatek světla, jednoduše použijete blesk. Co když je ale světla dostatek, nebo je ho vlastně víc, než potřebujete? Jinými slovy je světla tolik, že i když zvolíte vysoké clonové číslo, stále vám vycházejí příliš krátké časy na to, aby fotografovaná voda byla dostatečně rozmazaná. Potom přichází na řadu šedé neutrální filtry. Ty neovlivňují barvy, jen uměle prodlužují expoziční čas. Prodávají se v různých obměnách podle intenzity, kdy vám jeden například prodlouží expozici o jednu clonu (tj. na dvojnásobek), zatímco další už o 10 clon (tj. takřka na tisícínásobek). A propos, opakování je matkou moudrosti – jakým nastavením expozice dosáhneme nejdelší-

ho expozičního času? Odpověď zní: kombinací nízké citlivosti (ISO 100) a velkého zaclonění, nebo chcete-li vysokého clonového čísla (f/22).

Tichá voda břehy mele

Dost teoretizování; zaměříme se na fotografické možnosti u různých vodních scén. Kreativité se meze nikdy nekladou, a proto se nebojte experimentovat a hledat nové způsoby a přístupy. Z toho, co bylo popsáno výše, jasně vyplývá, že víc zábavy si fotograf užije s vodou v pohybu. Ale netřeba zoufat, když se ocitnete u jezera, jehož hladina se ne a ne pohnout. Využijte takovou příležitost a hledejte motivy k zrcadlení na klidné vodní hladině. Zejména na horách tak vznikají krásné fotky. Pokud se ocitnete u mělké tůňky, kde plavou ryby, můžete získat netradiční fotografii odfiltrováním odlesku z hladiny pomocí polarizačního filtru. Ryby budou vypadat, jako když se vznášejí.

Hodně fotografických možností si nabízí při focení u moře. Působivě vypadají snímky s hodně dlouhou expozicí, kdy se

Ledovcová laguna Jökulsárlón (1/15 s, f/10, ISO 100)

z moře stane „mléčná“ voda bez jasného tvaru. U takové vody dochází k zrcadlení a odrazům. Nezapomínejte však, že voda není všechno, a zakomponujte do snímku také nějaké zajímavé popředí – například kameny nebo útesy.

Při fotografování se často můžete setkat se situací, kdy je jedna půlka snímku výrazně světlejší oproti druhé. U moře bude tmavší voda a světlá obloha. Pokud měříme expozici na vodě, získáme přeexponovanou oblohu, z níž se začnou vytrácet detaily a barvy; naopak pokud exponujeme na oblohu, získáme podexponovanou vodu

Zkuste to vícekrát

Každý záběr, který chcete zvětšit, raději vyfoťte několikrát. Přestože se vám třeba první pokus bude zdát dobrý, na počítači následně můžete najít nedostatky. Můžete také zkusit různá nastavení fotoaparátu.

bez kresby, která se utápí ve stínech. Řešení v těchto situacích nabízí buď technika HDR (věnovat se jí budeme v jednom z příštích pokračování), nebo použití šedého přechodového filtru. Při jeho aplikaci se ztmaví (zpravidla světlejší) horní část snímku, a obloha tak získá na přirozenosti.

Focení vodopádů

Vodopády jsou úchvatnou podívanou a naším cílem je zachytit je v jejich plné kráse. K rozmazání padající vody stačí časy už kolem jedné dvacetiny (1/20) sekundy. Pokud to jde, doslova obejděte celý vodopád a hledejte pokud možno netradiční

pohledy. Dejte si pozor na kluzké kameny, mohly by zle poznamenat váš fotoaparát, nebo ještě hůře vás. Jestli je ale něco, z čeho při fotografování vodopádu nebudete mít radost, je to vítr, který roznáší drobné kapičky vody na desítky metrů daleko. Dávejte si na to při focení pozor, a když zrovna nefotíte, tak alespoň dlaní zakryjte objektiv a před vyfocením si zkontrolujte, zda na čočce nemáte kapky vody. Ty jsou velice zrádné, protože je při pohledu do hledáčku nebo na displej neuvidíte. Začnou se viditelně objevovat

s vyšším zacloněním, do té doby působí jen lokální neostrost.

Pokud svítí slunce, je velká šance, že uvidíte u vodopádu duhu. Dejte si však pozor, abyste ji špatným otočením polarizačního filtru neodfiltrovali, byla by to škoda. Fotografování u vody, ať už se jedná o moře nebo vodopády, je skvělá příležitost k pořízení zajímavých fotek. Při fotografování jistě užijeme stativ, kabelovou spoušť nebo šedé filtry pro prodloužení expozičního času. Nebojte se experimentovat a zkoušejte různá nastavení expozice, hlavně doby závěrky. Jednou zmrazte

Černý bazaltový písek na jihu Islandu si říkal o zachycení v kontrastu s bílou mořskou vodou (1/320 s, f/8, ISO 400)

pohyb, jindy jej zase delším časem zdůrazněte. Hledejte originální a netradiční pohledy, avšak vždy mějte na paměti svoji bezpečnost. Nenechte se strhnout efektem, který voda vytvoří. To je jen třešnička na dortu. Důležitá je kompozice, která tvoří celou fotku – umístěte do popředí zajímavý prvek, který fotografii dodá na hloubce. A hlavně – mějte z pobytu v přírodě a fotografování radost. ■

K zrcadlení stačí i obyčejná louže, a hned vodopád Skógafoss vypadá zajímavěji (2 s, f/13, ISO 100)